

نقش هند و پاکستان در قفقاز جنوبی

ارمنستان در آستانه امضای یک قرارداد ۳ میلیارد دلاری برای خرید جنگنده‌های سوخو(Su-30MKD) از هند قرار دارد. این جنگنده‌ها که توسط شرکت «هوانوردی هندوستان لی‌میتد» ساخته می‌شوند، جت‌های چندمنظوره با هوانوردی پیشرفته، موتورهای دوگانه با قابلیت جهت‌دهی رانش و ظرفیت بالای حمل تسلیحات هستند. طبق این قرارداد، هند تحویل نخستین دسته شامل هشت تا ۱۲ فروند هواپیما را از سال ۲۰۲۷ به ارمنستان آغاز می‌کند و آن را تا سال ۲۰۲۹ تکمیل خواهد کرد. این توافق میان هند و ارمنستان پس از خرید ۴۰ فروند «جنگنده جی.اف.۱۷ تاندر بلاک۳» (JF-17 Thunder Block III) توسط جمهوری آذربایجان از پاکستان که رقیب ژئوپلیتیک هند است، انجام می‌گیرد. در ماه اکتبر، ورود جنگنده‌های «جی.اف.۱۷» به پاکستان به آذربایجان موجی از نگرانی را در ایران ایجاد کرد. در پایان اکتبر، روابط عمومی نیروهای مسلح پاکستان همچنین از یک رزمایش مشترک با آذربایجان خبر داد و اعلام کرد که یک یگان نیروی هوایی شامل جنگنده‌های «جی.اف.۱۷» برای انجام یک رزمایش دوجانبه وارد آذربایجان شده است. علاوه بر این، در تاریخ ۸ نوامبر، الهام علی‌اف، رئیس‌جمهور آذربایجان، تأیید کرد که جنگنده‌های جی.اف.۱۷ به تسلیحات نظامی آذربایجان افزوده شده‌اند. باور بر این است که توافق ارمنستان و هند توانایی‌های رزمی دوبردر ارمنستان را ارتقاء داده و می‌تواند به‌عنوان یک موازنه راهبردی در برابر همکاری دفاعی روبه‌گسترش آذربایجان باپاکستان عمل کند.پاکستان وهنددر آستانه آغاز یک رقابت تسلیحاتی در قفقاز جنوبی هستند. توافق ایران-دلهی همچنین بازتابی از پیگیری رویکرد «دشمن دشمن من، دوست من است» و واکنشی به خرید جنگنده‌های JF-17 توسط آذربایجان از پاکستان است. قرارداد ارمنستان با هند بخشی از راهبرد ایران برای تنوع‌بخشی به مشارکت‌های دفاعی و فاصله‌گیری از اتکای سنتی خود به روسیه است. ارمنستان پیش‌تر سامانه‌های پرناب راکت چندگانه پیناکا (Pinaka)، رادارهای ضدآتشبار،سوانی (Swathi)وهویتزهای ۱۵۵ میلی‌متری (ATAGS) را از هند خریداری کرده است. این معامله همچنین بخشی از تلاش‌های هند برای تثبیت حضورش به‌عنوان یک تأمین‌کننده تسلیحاتی در منطقه‌ای است که روسیه و ترکیه بازیگران اصلی آن بوده‌اند. جنگنده سوخو(Su-30MKD) یک جنگنده چندمنظوره است که به‌طور مشترک توسط شرکت روسی سوخو و شرکت هندی HAL توسعه یافته و نسخه‌ای از سوخو(Su-30) روسی است. این هواپیما دوسرنشینه و یکی از ستون‌های اصلی ناوگان رزمی نیروی هوایی هند است که اخیراً در نیروی دریایی این کشور نیز ادغام شده است. این جنگنده دارای دو موتور (AL-3۱FP) و رادار پیشرفته است و می‌تواند مهمات ساخت هند و روسیه را حمل کند. جنگنده سوخو(Su-۳0MKI-۳) دارای برد رزمی ۳۰۰۰ کیلومتر است که با سوخت‌گیری هوایی می‌تواند تا ۸۰۰۰ کیلومتر افزایش یابد. نسخه جنگنده سوخو(Su-30MKD) که ارمنستان قصد خرید آن را دارد به رادار Uttam AESA ساخت هند، سامانه پیشرفته جنگ الکترونیک و موشک‌های - Astra MK 1 و MK-2 مجهز شده است. این ارتقاها این نسخه را به پیشرفته‌ترین گونه صادراتی جنگنده Su-30MKI تبدیل می‌کند و آگاهی موقعیتی و استقامت رزمی ارمنستان را در درگیری‌های احتمالی آینده افزایش خواهد داد. در مقابل، جنگنده (JF-17 Block III) به‌طور مشترک توسط پاکستان و چین توسعه یافته‌است. این جنگنده به‌دلیل قدرت مانور بالا، قابلیت‌های رزمی پیشرفته و ویژگی‌های مربوط به مخفی شدن شناخته شده است. در فوریه ۲۰۲۴، آذربایجان قراردادی برای خرید جنگنده‌های جی.اف.۱۷ بلاک۳ (JF-17 Block III) با پاکستان امضا کرد. این قرارداد شامل آموزش خلبان‌ها و تسلیحات نیز می‌شد. در سپتامبر ۲۰۲۴، الهام علی‌اف، رئیس‌جمهور آذربایجان اعلام کرد که جنگنده‌های JF-17 به نیروی هوایی آذربایجان ملحق شده‌اند. آذربایجان قرار است جنگنده‌های JF-17 Block III خود را به موشک‌های پیشرفته گوکدوغان (Gökdoğan) و بوزدوغان (Bozdoğan) ساخت ترکیه مجهز کند. این ارتقاء قدرت آتش هوایی نیروی هوایی آذربایجان را افزایش خواهد داد. جنگنده JF-17 Block III به رادار AESA ساخت چین مجهز شده که با رادار AN/APG-81 موجود در جنگنده نسل پنجمی F-35 آمریکا قابل مقایسه است. این هواپیما به موشک PL-15 مجهز است و برد عملیاتی آن تا ۳۰۰ کیلومتر می‌رسد. این ارتقاءها باعث برتری آن در مقایسه با موشک‌های هوا به هوا فعلی جنگنده‌های هنداست.

چهره بین‌الملل

محمدحسین لطف‌الهی

خبرنگار بین‌الملل

کشته شدن یاسر ابوشباب، رهبر گروه یک گروه شبه‌نظامی در غزه فصل پایان زندگی مردی بود که تلاش می‌کرد با حمایت اسرائیل، گروه خود را به عنوان یک آلترناتیو مناسب برای جایگزینی با حماس معرفی کند و بسیاری از فلسطینی‌ها او و گروهش را به عنوان گروهی که با اسرائیل همکاری می‌کرد، می‌شناختند.

مقام‌های امنیتی اسرائیل روز پنجشنبه ۴ دسامبر اعلام کردند که یاسر ابوشباب، گروه شبه‌نظامی «نیروهای مردمی»، در منطقه رفح واقع در جنوب نوار غزه کشته شده است. یک مقام امنیتی در این باره به روزنامه نیویورک تایمز گفت که او در پی یک درگیری در شرق رفح کشته شد.

به گفته اسرائیلی‌ها، دولت بنیامین نتانیاهو برای «نیروهای مردمی» تسلیحات مهیا می‌کرد تا بتوانند به مبارزه علیه حماس ادامه دهند اما «نیروهای مردمی» با تکذیب این مسئله مدعی بودند که هیچ‌گونه همکاری با اسرائیل ندارند و کمکی از اسرائیل دریافت نکرده‌اند.

ظهور و سقوط ابوشباب

ابوشباب که در اوایل ۳۰ سالگی بود از قبیله‌ترباین در جنوب غزه می‌آمد، تا زمان ظهورش در رأس یک گروه شبه‌نظامی در سال گذشته، در باریکه فلسطین تا حد زیادی ناشناخته بود. این گروه که در ابتدا «سرویس ضدتروریسم» نامیده می‌شد، ماه مه امسال عنوان «نیروهای مردمی» را برای خود برگزید. ناظران و تحلیلگران امنیتی، «نیروهای مردمی» را گروهی مجهز به سلاح‌های خوب با حداقل ۱۰۰ جنگجو توصیف می‌کردند که در مناطق تحت کنترل اسرائیل در غزه فعالیت می‌کرد.

«نیروهای مردمی» تلاش می‌کردند با بهره‌گیری از ابزارهای تبلیغاتی نظیر شبکه‌های اجتماعی و گفت‌وگوهای هدفمند با برخی رسانه‌ها خود را به عنوان یک گروه ملی گرای فلسطینی معرفی کنند که هدف اصلی‌اش مبارزه با حماس است. با این حال، واقعیت‌های میدانی و نگاهی به سوابق «نیروهای مردمی» نشان می‌دهد این شبه‌نظامیان بیش از آن که به عنوان یک گروه ملی‌گرا شناخته شوند، در فعالیت‌هایی مثل غارتگری، دزدی و ترور درگیر بوده‌اند و به عنوان یک نیروی نیابتی برای اسرائیل عمل کرده‌اند.

دولت اسرائیل هم به این برندسازی کمک می‌کرد و در حالی که مشخص بود «نیروهای مردمی» فاقد پایگاه مردمی هستند، می‌کوشید تا این گروه را به عنوان یک گروه فلسطینی که از فلسطینی‌هانماینده‌گی می‌کند، معرفی کند.

نزد فلسطینی‌ها، ابوشباب پیش از هر چیز یک مجرم بود. او سال‌ها پیش به دلیل نقش داشتن در تجارت مواد مخدر محکوم و زندانی شده بود اما در اوایل جنگ غزه، زمانی که نیروهای اسرائیلی وارد شهر شده بودند موفق شد از زندان بگریزد.

تصمیم برای همکاری با اسرائیل، درست در میانه نسل‌کشی فلسطینی‌ها توسط اسرائیل، باعث شد در میان فلسطینی‌ها شناخته‌شده‌تر و البته منفورتر شود؛ به‌گونه‌ای که حتی اعضای قبیله‌اش در بیانه‌ای پس از مرگ او اعلام کردند که ابوشباب «نماینده تاریخ این قبیله نیست،»

تصمیم او برای همکاری با اسرائیل، درست در میانه نسل‌کشی فلسطینی‌ها توسط اسرائیل، باعث شد در میان فلسطینی‌ها شناخته‌شده‌تر و البته منفور تر شود؛ به گونه‌ای که حتی اعضای قبیله‌اش در مرگ او اعلام کردند که ابوشباب «نماینده تاریخ این قبیله نیست

ایدئولوژی مهم

مشخص کردن دقیق ایدئولوژی ابوشباب، باورها و روش تفکر او دشوار است و بسیاری از ناظران می‌گویند که او بیش از این که در پی دستیابی به یک هدف مشخص سیاسی یا عقیدتی باشد، به کسب قدرت فکر می‌کرد.

او در ابتدا با نام‌گذاری گروه تحت رهبری خود به عنوان یک گروه «ضدتروریستی» کوشید تا نظر برخی گروه‌های شبه‌نظامی غیراسلامی را جلب کند اما این تلاش برای برندسازی در شرایطی صورت می‌گرفت که ابوشباب پیوندهایی با داعش و همکاری‌هایی با این گروه برای قاچاق مواد مخدر از شبه‌جزیره سینای مصر به نوار غزه داشت.

ابوشباب و چگونگی حضورش در شبکه‌های اجتماعی نیز جالب توجه بود. او از زمان تغییر نام گروه خود به «نیروهای مردمی»، چندین پست به زبان انگلیسی منتشر کرد و در اقدامی عجیب و البته مهم، یادداشتی را نیز در روزنامه آمریکایی وال استریت ژورنال به انتشار رساند.

در آن یادداشت، ابوشباب ادعا کرد که «نیروهای مردمی» تحت رهبری او بخش‌های بزرگی از شرق رفح در جنوب غزه را کنترل می‌کنند و «آماده ساختن آینده‌ای جدید» هستند. در این مقاله به نقل از او آمده است: «هدف اصلی ما دور نگه داشتن فلسطینی‌ها از آتش جنگ است؛ فلسطینی‌هایی که هیچ ارتباطی با حماس ندارند.»

در حالی که ابوشباب سعی داشت پیوندهای خود با اسرائیل را کم‌اهمیت جلوه دهد، بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر، در ماه ژوئن اعتراف کرد که دولتش از گروه‌ها و قبایل مسلح برای مبارزه با حماس استفاده می‌کرد.

به گفته نتانیاهو، ایده استفاده از چنین نیروهایی نتیجه توصیه مقامات امنیتی اسرائیل بود؛ که فکر می‌کردند استفاده از گروه‌های محلی و فلسطینی می‌تواند مانند آنچه در لبنان در حال وقوع است، هزینه‌ها و تلفات اسرائیل را کاهش دهد.

همکاری عملیاتی با اسرائیل

در ماه‌های پایانی جنگ غزه، «نیروهای مردمی» تلاش کردند خود را به عنوان گروهی نشان دهند که به توزیع کمک‌های ضروری میان فلسطینی‌ها در غزه کمک می‌کنند و با «بنیاد بشردوستانه غزه» که به اختصار GHF خوانده می‌شد، همکاری دارند.

یاسر ابوشباب در آن زمان در گفت‌وگویی با سی‌ان‌ان گفت که او رهبری «گروهی از شهروندان این جامعه را بر عهده دارد که داوطلب شده‌اند تا از کمک‌های بشردوستانه در برابر غارت

مهره اس

نگاهی به کشته شدن یاسر ابوشباب و

و فساد محافظت کنند» و گروه او تصاویری از نیروهایش در حال توزیع کمک‌ها منتشر کرد.

با این حال و برخلاف ادعای ابوشباب، گروه او نقش مهمی در غارت کمک‌های مردمی داشت. روزنامه واشنگتن پست در گزارشی در این باره نوشت که بر اساس یک یادداشت داخلی سازمان ملل متحد که به رویت این روزنامه رسیده است یاسر ابوشباب و گروه تحت نظر او «ذی‌نفع اصلی و با نفوذترین گروه پشت پرده غارت سیستماتیک کمک‌های بشردوستانه» معرفی شده‌اند. شبکه خبری الجزیره نیز در گزارشی به نقل از منابع امنیتی در غزه اعلام کرد که این گروه تحت حمایت اسرائیل در غارت کمک‌ها نقش داشته‌اند.

این غارتگری در شرایطی صورت می‌گرفت که شهروندان غزه به دلیل عدم دسترسی به غذا، سوءتغذیه شدید و مرگ بر اثر گرسنگی را تجربه می‌کردند.

اصل همکاری با بنیاد بشردوستانه غزه نیز بر بدبینی‌ها نسبت به این گروه می‌افزود چراکه نقش این بنیاد در گرسنگی اهالی غزه و کشتار آن‌ها غیرقابل انکار بود. از بهمار ۲۰۲۴، اسرائیل ورود غذا، سوخت و سایر کالاهای اساسی به نوار غزه را به طور کلی ممنوع کرد و در مقطعی خاص به تعداد کمی از کامیون‌های حامل این کالاها اجازه ورود به غزه را داد. مقام‌های ارشد اسرائیلی تأکید داشتند که این اقدام با هدف وادار ساختن حماس به آزادسازی گروگان‌ها صورت می‌گیرد. این محدودیت، هر چند شرایط بسیار سختی را برای مردم غزه ایجاد کرده بود اما نقش آفرینی موثر آژانس‌های امدادی و نهادهای زیر نظر سازمان ملل متحد در توزیع کمک‌های بین‌المللی باعث می‌شد تا سوءتغذیه به پدیده‌ای فراگیر تبدیل نشود. مارس ۲۰۲۵، اسرائیلی‌ها تیر خلاص را به وضعیت انسانی غزه شلیک کردند. ارتش اسرائیل از روز دوم مارس، از ورود کمک‌های بشردوستانه‌ای که توسط سازمان‌های بین‌المللی و کشورهای خارجی برای مردم ارسال می‌شدند، به غزه جلوگیری کرد. تبعات انسانی فاجعه‌بار این تصمیم که در کنار آغاز دوباره جنگ و بمباران زندگی را برای مردم غزه بیش از پیش سخت کرده بود، باعث شد تا فشارهای بین‌المللی علیه اسرائیل افزایش یابد و بسیاری از کشورها به این سیاست دولت اسرائیل اعتراض کنند. هم‌زمان، وضعیت ساکنان غزه روزبه‌روز بدتر می‌شد. اوایل ماه مه، سازمان ملل متحد گزارش داد که کارمندان این سازمان، نمونه‌هایی از سوءتغذیه شدید را در غزه ثبت و مستند کرده‌اند. بر اساس اعلام این سازمان در ماه مه، در میان ساکنان غزه یک نفر از هر ۵ نفر دچار سوءتغذیه است. دولت بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر اسرائیل برای فرار از این انتقادها به دنبال یک راه‌حل بود اما نمی‌خواست بار دیگر اجازه ورود کمک‌های بشردوستانه سازمان‌های بین‌المللی را به غزه صادر کند. دولت

